



Bruksela, dnia XXX  
[...] (2013) XXX draft

**DOKUMENT ROBOCZY SŁUŻB KOMISJI**

**Wdrażanie planu działania na rzecz innowacji opartych na projektowaniu**

**Translation. Original document is in English SWD(2013) 380**



## SPIS TREŚCI

1.	Projektowanie na rzecz wzrostu i dobrobytu .....	4
2.	Plan działania na rzecz innowacji opartych na projektowaniu .....	6
3.	Kierunki działania na rzecz wdrożenia .....	7
3.1.	Promowanie zrozumienia wpływu projektowania na innowacje.....	7
3.1.1.	Promowanie roli projektowania w innowacjach wśród decydentów w całej Europie.	7
3.1.2.	Pomiar wpływu ekonomicznego projektowania oraz jego roli – obok innych wartości niematerialnych – w tworzeniu wartości.....	8
3.1.3.	Stosowanie metod projektowania w multidyscyplinarnych programach badań i innowacji, które stanowią odpowiedź na złożone problemy .....	8
3.1.4.	Rozwijanie kompetencji i stosowanie metod dotyczących innowacji opartych na projektowaniu w kształceniu i szkoleniu .....	8
3.1.5.	Ułatwianie ciągłego dialogu między kluczowymi zainteresowanymi stronami w polityce innowacji opartych na projektowaniu .....	9
3.2.	Promowanie innowacji opartych na projektowaniu w przedsiębiorstwach w celu zwiększenia konkurencyjności Europy .....	9
3.2.1.	Tworzenie zdolności do udzielania wsparcia przedsiębiorstwom w całej Europie w zakresie innowacji opartych na projektowaniu .....	9
3.2.2.	Wzmacnianie zdolności europejskich MŚP w zakresie wykorzystywania projektowania jako strategicznego narzędzia przy tworzeniu produktów i usług o większej wartości dla ich klientów .....	10
3.2.3.	Zacieśnianie współpracy między przedsiębiorstwami, które inwestują w projektowanie jako przewagę konkurencyjną.....	10
3.2.4.	Promowanie nowych strategii i praktyk współpracy w zakresie innowacji, które umożliwiają stosowanie nowych modeli biznesowych.....	10
3.2.5.	Włączenie projektowania w prace badawczo-rozwojowe w celu lepszego wsparcia zastosowań komercyjnych i społecznych czerpiących korzyści z wyraźnego ukierunkowania na użytkownika.....	11
3.2.6.	Zbadanie konieczności aktualizacji ochrony praw własności intelektualnej w odniesieniu do projektowania .....	11
3.3.	Promowanie uznania projektowania za czynnik napędzający odnowę w sektorze publicznym.....	11
3.3.1.	Rozwijanie zdolności administratorów sektora publicznego do stosowania metod projektowania i do efektywnego udzielania zamówień publicznych na projektowanie .....	11
3.3.2.	Intensyfikacja badań i rozwoju innowacji opartych na projektowaniu na potrzeby wydajnych i przyjaznych dla użytkownika usług publicznych.....	12
3.3.3.	Promowanie partnerskiego uczenia się oraz współpracy między podmiotami sektora publicznego poszukującymi rozwiązań opartych na projektowaniu.....	12
4.	Monitorowanie i wsparcie w zakresie wdrażania .....	12

## DOKUMENT ROBOCZY SŁUŻB KOMISJI

### Wdrażanie planu działania na rzecz innowacji opartych na projektowaniu

Translation. Original document is in English SWD(2013) 380

#### WDRAŻANIE PLANU DZIAŁANIA NA RZECZ INNOWACJI OPARTYCH NA PROJEKTOWANIU

##### 1. PROJEKTOWANIE NA RZECZ WZROSTU I DOBROBYTU

W Europie panuje ogólna zgoda polityczna co do konieczności wspierania wszystkich form innowacji w celu zapewnienia konkurencyjności, dobrobytu i dobrostanu społecznego. Projektowanie jest coraz częściej uznawane za kluczową dyscyplinę i działanie niezbędne we wprowadzaniu pomysłów na rynek i przekształcaniu ich w produkty lub usługi przyjazne i atrakcyjne dla użytkowników<sup>1</sup>. Choć projektowanie jest nadal często kojarzone wyłącznie z aspektem estetycznym, zakres jego zastosowania jest znacznie szerszy. Bardziej systematyczne stosowanie projektowania jako narzędzia na rzecz innowacji ukierunkowanych na użytkownika i opartych na rynku we wszystkich sektorach gospodarki, uzupełniającego badania i rozwój, zwiększyłoby konkurencyjność Europy. Analizy wkładu projektowania pokazują, że przedsiębiorstwa, które strategicznie inwestują w projektowanie, są zwykle bardziej rentowne i szybciej się rozwijają<sup>2</sup>.

Projektowanie zapewnia szereg metod, narzędzi i technik, które można stosować na różnych etapach procesu innowacji w celu zwiększenia wartości nowych produktów i usług. W przypadku zastosowania w odniesieniu do usług, systemów i organizacji myślenie projektowe ukierunkowane na użytkownika stymuluje innowacje w zakresie modelu biznesowego, innowacyjność organizacyjną oraz inne formy innowacji nietechnologicznych. Metody te mogą być również kluczowe przy rozwiązywaniu złożonych problemów systemowych, na przykład przy reformowaniu służb publicznych oraz w strategicznych procesach decyzyjnych.

Cechy projektowania europejskiego wywodzą się z różnych kultur, co sprawia, że w erze globalizacji jest ono charakterystyczne i konkurencyjne. Dzięki ponad 400 000 zawodowych projektantów Europa zajmuje czołową pozycję w projektowaniu na świecie, a jej potencjał cieszy się międzynarodowym uznaniem<sup>3</sup>. W przedstawionym w 2009 r. dokumencie roboczym służb Komisji zatytułowanym „Projektowanie jako siła napędowa innowacji

---

<sup>1</sup> Inicjatywa przewodnia strategii „Europa 2020” na rzecz wzrostu gospodarczego i zatrudnienia – Unia innowacji, zobowiązanie 19, SEC(2010) 1161.

<sup>2</sup> Na przykład z badań przeprowadzonych przez szwedzki Teknikföretagen, Företag som satsar på design är mera lönsamma (2011) wynika, że przedsiębiorstwa, które inwestują w projektowanie, w perspektywie długoterminowej mają w przybliżeniu o 50 % lepsze wyniki finansowe niż przedsiębiorstwa, które nie dokonują takich inwestycji: <http://www.teknikforetagen.se/hem/Publicerat/Nyheter/Foretag-som-satsar-pa-design-ar-mer-lonsamma/>.

<sup>3</sup> W Europie pracuje około 410 000 zawodowych projektantów, którzy generują obrót roczny w wysokości 36 mld EUR. Rosenberg Thesen, październik 2010 r., Zentralverband des Deutschen Handwerks.

ukierunkowanych na użytkownika”<sup>4</sup> stwierdzono, że projektowanie ma potencjał, aby stać się integralną częścią europejskiej polityki innowacyjności. Ukierunkowane na użytkownika i nietechnologiczne aspekty innowacji nadal nie zostały jednak dostatecznym stopniu włączone do polityki innowacyjności i wsparcia w tym zakresie w Europie.

W ramach Unii innowacji, inicjatywy przewodniej strategii „Europa 2020”<sup>5</sup>, uznaje się znaczenie korzystania z twórczego potencjału Europy, w szczególności rolę projektowania we wprowadzaniu pomysłów na rynek. Zgodnie ze zobowiązaniem podjętym w strategii Unia innowacji w 2011 r. uruchomiono europejską inicjatywę na rzecz innowacji opartych na projektowaniu (EDII), aby w pełni wykorzystać potencjał innowacji opartych na projektowaniu oraz wzmocnić powiązania między projektowaniem, innowacyjnością i konkurencyjnością<sup>6</sup>. W związku z tym Komisja zwróciła się do Europejskiej Rady Liderów ds. Wzornictwa (EDLB), składającej się z 15 ekspertów z sektora, MŚP, krajowych i regionalnych agencji innowacji oraz środowisk naukowych, o zaproponowanie sposobów na lepsze włączenie projektowania, innowacji ukierunkowanych na użytkownika i innych nietechnologicznych czynników napędzających do polityki innowacyjności i wsparcia w tym zakresie. EDLB przedstawiła swoje zalecenia wiceprzewodniczącemu Tajaniemu we wrześniu 2012 r. na Europejskim szczycie innowacji opartych na projektowaniu, który odbył się w Helsinkach<sup>7</sup>.

Rada jest przekonana, że większość przedsiębiorstw europejskich mogłaby czerpać korzyści ze stosowania projektowania jako czynnika napędzającego innowacje. Przedsiębiorstwa, które jeszcze nie są świadome tego potencjału w zakresie zwiększenia wzrostu, powinny poszerzyć swoją wiedzę na temat wartości projektowania. Europejskie organizacje sektora publicznego również powinny zmienić swoje postrzeganie roli projektowania i jego potencjalnego wpływu. EDLB dostrzega również konieczność zmian w europejskim procesie kształtowania polityki, w środowisku badawczym, jak również w rządzie<sup>8</sup>.

Aby sprostać tym wyzwaniom, Rada sformułowała szereg zaleceń pogrupowanych w sześciu strategicznych obszarach działania:

- wyróżnienie europejskiego projektowania na arenie światowej;
- umiejscowienie projektowania w ramach europejskiego systemu innowacji;
- projektowanie dla innowacyjnych i konkurencyjnych przedsiębiorstw;
- projektowanie dla innowacyjnego sektora publicznego;
- sytuacja badań nad projektowaniem w XXI wieku;

---

<sup>4</sup> Dokument roboczy służb Komisji: Projektowanie jako siła napędowa innowacji ukierunkowanych na użytkownika, SEC(2009) 501.

<sup>5</sup> SEC(2010) 1161, zob. przypis 1.

<sup>6</sup> Więcej informacji na temat europejskiej inicjatywy na rzecz innowacji opartych na projektowaniu (EDII) można znaleźć pod adresem: [http://ec.europa.eu/enterprise/policies/innovation/policy/design-creativity/index\\_en.htm#h2-3](http://ec.europa.eu/enterprise/policies/innovation/policy/design-creativity/index_en.htm#h2-3).

<sup>7</sup> Wzornictwo na rzecz wzrostu i dobrobytu, sprawozdanie i zalecenia Europejskiej Rady Liderów ds. Wzornictwa, 2012 r. [http://ec.europa.eu/enterprise/policies/innovation/policy/design-creativity/index\\_en.htm](http://ec.europa.eu/enterprise/policies/innovation/policy/design-creativity/index_en.htm).

<sup>8</sup> EDLB, zob. poprzedni przypis.

- kompetencje w zakresie projektowania w XXI wieku.

W październiku 2012 r. Komisja Europejska wydała Aktualizację komunikatu w sprawie polityki przemysłowej<sup>9</sup>, która koncentrowała się na działaniach niezbędnych do umożliwienia wzrostu i ożywienia gospodarczego w Europie. Innowacje oparte na projektowaniu odgrywają kluczową rolę w stawianiu czoła wyzwaniom „trzeciej rewolucji przemysłowej”. Komisja będzie promowała szersze wykorzystanie projektowania oraz innych nietechnologicznych czynników napędzających innowacje przy opracowywaniu produktów i usług wysokiej jakości, zwiększaniu wydajności i efektywniejszemu gospodarowaniu zasobami. Zgodnie z tym komunikatem Komisja wdroży plan działania na rzecz przyspieszenia wykorzystywania projektowania w polityce innowacyjności. Działanie to jest również uwzględnione w komunikacie Komisji pt. Promowanie sektora kultury i sektora kreatywnego na rzecz wzrostu gospodarczego i wzrostu zatrudnienia w UE<sup>10</sup> w celu zwiększenia inspiracji międzysektorowej.

## **2. PLAN DZIAŁANIA NA RZECZ INNOWACJI OPARTYCH NA PROJEKTOWANIU**

W odpowiedzi na dwa wymienione wyżej komunikaty w niniejszym dokumencie roboczym służb Komisji opisano bieżące i nadchodzące działania zatwierdzone uprzednio przez Komisję i związane z promowaniem innowacji opartych na projektowaniu w różnych obszarach polityki. Działania te składają się na Plan działania na rzecz innowacji opartych na projektowaniu, którego celem jest przyspieszenie wykorzystywania projektowania w polityce innowacyjności na poziomie europejskim, krajowym i regionalnym oraz tworzenie zdolności i kompetencji niezbędnych do wdrożenia tej polityki. Wspomniane kierunki działania pokrywają się w możliwie największym stopniu z zaleceniami Europejskiej Rady Liderów ds. Wzornictwa oraz opierają się na konsultacjach z szeregiem zainteresowanych stron.

Określone w niniejszym dokumencie kierunki działania koncentrują się na wykorzystaniu zasadniczej roli, jaką odgrywa projektowanie w osiągnięciu celów strategicznych programów unijnych, takich jak „Horyzont 2020”<sup>11</sup>, COSME<sup>12</sup> oraz fundusze strukturalne, na lata 2014–2020. Mimo że niniejszy plan działania skupia się na działaniach objętych wsparciem w ramach polityki UE, wymagane jest podejmowanie powiązanych działań na poziomie krajowym i regionalnym mających na celu promowanie wykorzystywania projektowania w polityce innowacyjności. Kluczowym elementem jest zniwelowanie podziału na regiony bardziej i mniej zaawansowane pod względem stosowania innowacji opartych na projektowaniu.

---

<sup>9</sup> Silniejszy przemysł europejski na rzecz wzrostu i ożywienia gospodarczego. Aktualizacja komunikatu w sprawie polityki przemysłowej, COM(2012) 582.

<sup>10</sup> Promowanie sektora kultury i sektora kreatywnego na rzecz wzrostu gospodarczego i wzrostu zatrudnienia w UE, COM(2012) 537.

<sup>11</sup> Wniosek dotyczący decyzji Rady ustanawiającej program szczegółowy wdrażający program „Horyzont 2020” – program ramowy w zakresie badań naukowych i innowacji (2014–2020), COM(2011) 811.

<sup>12</sup> Wniosek dotyczący rozporządzenia ustanawiającego Program na rzecz konkurencyjności przedsiębiorstw oraz małych i średnich przedsiębiorstw (2014–2020), COM(2011) 834.

W niniejszym dokumencie roboczym służb Komisji skoncentrowano się na działaniach gotowych do realizacji w perspektywie krótko- i średnioterminowej. Oznacza to, że istnieją kwestie o znaczeniu strategicznym, których nie uwzględniono w niniejszym dokumencie, a które pozostaną jednak w programie politycznym Komisji w perspektywie długoterminowej. W niniejszym dokumencie definiuje się projektowanie jako „realizowanie innowacji ukierunkowanych na użytkownika, w wyniku których określane i opracowywana są pożądane i użyteczne produkty i usługi”<sup>13</sup>. W ramach tej szerokiej definicji w planie działania projektowanie postrzega się jako strategiczny środek zachęcania do innowacji, nie zaś jako kwestię stylu czy estetyki.

### **3. KIERUNKI DZIAŁANIA NA RZECZ WDROŻENIA**

Aby przyspieszyć wykorzystywanie projektowania w polityce innowacyjności, szczególne znaczenie przypisuje się trzem strategicznym obszarom działania:

1. promowaniu zrozumienia wpływu projektowania na innowacje;
2. promowaniu innowacji opartych na projektowaniu w przedsiębiorstwach w celu zwiększenia konkurencyjności Europy;
3. promowaniu uznania projektowania za czynnik napędzający odnowę w sektorze publicznym.

Pierwszy obszar obejmuje tworzenie warunków i rozwijanie kompetencji na rzecz skutecznej polityki w zakresie innowacji opartych na projektowaniu, natomiast pozostałe dwa koncentrują się w większym stopniu na realizacji tej polityki w przedsiębiorstwach europejskich i w sektorze publicznym. W każdym obszarze wskazano szereg kierunków działania wraz z informacjami na temat bieżących i nadchodzących działań już zatwierdzonych przez Komisję. W odniesieniu do wszystkich kierunków działania wymagane jest podejmowanie powiązanych działań na poziomie krajowym i regionalnym, aby zwiększyć zakres, w jakim projektowanie stymuluje innowacje i odnowę.

#### **3.1. Promowanie zrozumienia wpływu projektowania na innowacje**

*Szczególne znaczenie ma projektowanie, uznawane za kluczową dyscyplinę i działanie niezbędne we wprowadzaniu pomysłów na rynek i przekształcaniu ich w produkty przyjazne i atrakcyjne dla użytkowników. Choć niektóre państwa Europy są światowymi liderami w projektowaniu, innym brakuje solidnej infrastruktury i umiejętności w zakresie projektowania. Ta luka systemowa była przez długi czas niezauważana, ale teraz trzeba się nią zająć.*

(Unia innowacji, inicjatywa przewodnia strategii „Europa 2020”)<sup>14</sup>

##### *3.1.1. Promowanie roli projektowania w innowacjach wśród decydentów w całej Europie*

W Europie istnieje przepaść między liderami w zakresie stosowania projektowania jako czynnika napędzającego innowacje a innymi regionami. W związku z tym konieczne jest organizowanie wydarzeń i rozpowszechnianie informacji w państwach członkowskich w całej Europie, tak aby zapoznać decydentów z innowacjami opartymi na projektowaniu poprzez

<sup>13</sup> Definicja opracowana przez EDLB, zawarta w sprawozdaniu „Wzornictwo na rzecz wzrostu i dobrobytu”, 2012 r., [http://ec.europa.eu/enterprise/policies/innovation/policy/design-creativity/index\\_en.htm](http://ec.europa.eu/enterprise/policies/innovation/policy/design-creativity/index_en.htm).

<sup>14</sup> Inicjatywa przewodnia strategii „Europa 2020” na rzecz wzrostu gospodarczego i zatrudnienia – Unia innowacji, zobowiązanie 19, SEC(2010) 1161.

przedstawienie przykładowych spraw, w których projektowanie odegrało zasadniczą rolę w tworzeniu nowej wartości ekonomicznej lub społecznej. Państwa i regiony, które mają największe zaległości pod względem stosowania projektowania w innowacjach, mogą w największym stopniu skorzystać z takich najlepszych praktyk. Do osiągnięcia tego celu przyczynia się już działająca platforma SEE (ang. *Sharing Experience Europe*) w ramach programu na rzecz konkurencyjności i innowacji<sup>15</sup>. Środki na dalsze działania promujące przewidziano w programie prac na 2013 r. programu na rzecz przedsiębiorczości i innowacji<sup>16</sup>.

### 3.1.2. *Pomiar wpływu ekonomicznego projektowania oraz jego roli – obok innych wartości niematerialnych – w tworzeniu wartości*

Brakuje wiarygodnych, porównywalnych danych statystycznych potwierdzających wkład projektowania w gospodarkę oraz jego wpływ na zwrot z inwestycji. Opracowanie skutecznej polityki opartej na dowodach wymaga kompleksowych i wiarygodnych metod pomiaru wpływu inwestycji w projektowanie. Konieczny jest również całościowy obraz inwestycji w projektowanie w całej Europie. Informacje uzyskane w wyniku prowadzonych obecnie prac w ramach projektu €Design<sup>17</sup> finansowanego w ramach programu na rzecz konkurencyjności i innowacji oraz prac prowadzonych przez OECD pomogą unowocześnić metody oceny.

### 3.1.3. *Stosowanie metod projektowania w multidyscyplinarnych programach badań i innowacji, które stanowią odpowiedź na złożone problemy*

Aby innowacje i odnowa w Europie były w większym stopniu oparte na projektowaniu, konieczne są badania, w których zasadniczą rolę odgrywają projektanci i metody projektowania. Obecnie badania nad projektowaniem nie są wystarczająco ściśle powiązane z innymi dziedzinami wiedzy specjalistycznej, chociaż wykorzystanie potencjału projektowania na potrzeby europejskich innowacji wymaga stosowania podejścia multidyscyplinarnego. Współprojektowanie i inne metody projektowania mogą pomóc w zacieśnieniu partnerstw między multidyscyplinarnymi zespołami badawczymi i ułatwić im zrozumienie przekrojowych kwestii i struktury złożonych problemów. Należy promować włączenie podejścia projektowego do europejskich prac badawczo-rozwojowych na poziomie europejskim, krajowym i regionalnym, z uwzględnieniem programu „Horyzont 2020”, który obejmuje wsparcie na rzecz stosowania projektowania przy poszukiwaniu nowych form innowacji.

### 3.1.4. *Rozwijanie kompetencji i stosowanie metod dotyczących innowacji opartych na projektowaniu w kształceniu i szkoleniu*

Brakuje wspólnego zrozumienia projektowania jako integralnej części kształcenia w Europie. Umiejętności, kompetencje i wiedza w zakresie projektowania nie są w odpowiednim stopniu wpisane w europejskie systemy kształcenia. Przyszły program „Erasmus dla wszystkich”<sup>18</sup> stwarza możliwości włączenia pojęcia innowacji opartych na projektowaniu do programów nauczania różnych przedmiotów. Elementem promowania innowacji i dobrych praktyk są na

<sup>15</sup> Platforma *Sharing Experience Europe* jest jednym z sześciu projektów europejskiej inicjatywy na rzecz innowacji opartych na projektowaniu, finansowanych za pośrednictwem programu ramowego na rzecz konkurencyjności i innowacji na lata 2011 i 2012. Więcej informacji można znaleźć pod adresem: [http://ec.europa.eu/enterprise/policies/innovation/policy/design-creativity/index\\_en.htm](http://ec.europa.eu/enterprise/policies/innovation/policy/design-creativity/index_en.htm).

<sup>16</sup> W programie prac na 2013 r. programu na rzecz przedsiębiorczości i innowacji przewidziano 2,85 mln EUR współfinansowania unijnego na projekt wdrażający europejską platformę innowacji opartych na projektowaniu (działanie ENT/CIP/13/CN05S00).

<sup>17</sup> €Design jest jednym z sześciu projektów europejskiej inicjatywy na rzecz innowacji opartych na projektowaniu. Zob. przypis 15.

<sup>18</sup> Wniosek Komisji w sprawie rozporządzenia ustanawiającego „ERASMUS DLA WSZYSTKICH” – Program UE na rzecz kształcenia, szkolenia, młodzieży i sportu, COM(2011) 788.



przykład sojusze na rzecz umiejętności sektorowych w kształceniu i szkoleniu zawodowym oraz sojusze na rzecz wiedzy w szkolnictwie wyższym. W ramach sojuszy na rzecz wiedzy można by podkreślić zagadnienia dotyczące projektowania w zakresie wykraczającym poza tradycyjne postrzeganie powiązane ze sztuką poprzez różne formy współpracy między uczelniami i przedsiębiorstwami. Działania w zakresie partnerskiego uczenia się prowadzone za pośrednictwem europejskiego sojuszu na rzecz przygotowania zawodowego, który został niedawno zainaugurowany przez Komisję, mogłyby pomóc w podnoszeniu poziomu wiedzy i rozwijaniu kompetencji zawodowych uczniów i praktykantów w zakresie projektowania.

### *3.1.5. Ułatwianie ciągłego dialogu między kluczowymi zainteresowanymi stronami w polityce innowacji opartych na projektowaniu*

Konieczny jest ciągły dialog między Komisją Europejską, rządami krajowymi i instytucjami rządowymi i samorządowymi na szczeblu regionalnym, przedsiębiorstwami europejskimi, środowiskiem akademickim, społecznością zawodowych projektantów i innymi zainteresowanymi stronami, tak aby zapewnić realizację działań promujących wykorzystywanie projektowania w polityce innowacyjności. Należy spojrzeć na innowacje oparte na projektowaniu z szerokiej perspektywy, aby zidentyfikować potencjalne efekty krzyżowe i efekt rozlania w odniesieniu do różnych obszarów polityki, takich jak kształcenie, badania, gospodarka przestrzenna i opieka społeczna. Do osiągnięcia tych celów przyczyni się europejska platforma innowacji opartych na projektowaniu, której utworzenie zaplanowano w programie prac na 2013 r. programu na rzecz przedsiębiorczości i innowacji<sup>19</sup>.

## **3.2. Promowanie innowacji opartych na projektowaniu w przedsiębiorstwach w celu zwiększenia konkurencyjności Europy**

*Szersze wykorzystanie wzornictwa, a także innych innowacji nietechnologicznych, jest jednym z głównych bodźców do rozwoju produktów wysokiej jakości, zwiększania wydajności i efektywniejszego gospodarowania zasobami.*

(Aktualizacja komunikatu w sprawie polityki przemysłowej, 2012 r.)<sup>20</sup>

### *3.2.1. Tworzenie zdolności do udzielania wsparcia przedsiębiorstwom w całej Europie w zakresie innowacji opartych na projektowaniu*

Dostępność specjalistycznych programów szkoleń i doradztwa w zakresie projektowania dla MŚP oraz inkubatorów innowacji opartych na projektowaniu jest ograniczona. Szersze udostępnienie takich usług wsparcia poprawi zdolność przedsiębiorstw w zakresie korzystania z projektowania jako czynnika napędzającego innowacje. W tym celu konieczna jest poprawa kompetencji w zakresie innowacji opartych na projektowaniu organizacji rozwoju działalności gospodarczej, inkubatorów i innych pośredników we wszystkich państwach członkowskich. Do zidentyfikowania zainteresowanych pośredników, którzy pragną włączyć zarządzanie innowacjami opartymi na projektowaniu w zakres swoich usług, można wykorzystać struktury współfinansowane przez UE, takie jak Europejska Sieć Przedsiębiorczości<sup>21</sup> i Europejska Agencja Zarządzania Innowacjami<sup>22</sup>. Europejska platforma innowacji opartych na projektowaniu przyczyni się do osiągnięcia tych celów. Projektowanie

<sup>19</sup> Program prac na 2013 r. programu na rzecz przedsiębiorczości i innowacji, zob. przypis 16.

<sup>20</sup> Silniejszy przemysł europejski na rzecz wzrostu i ożywienia gospodarczego. Aktualizacja komunikatu w sprawie polityki przemysłowej, COM(2012) 582.

<sup>21</sup> Europejska Sieć Przedsiębiorczości skupia niemal 600 organizacji członkowskich z całej UE i z zagranicy; więcej informacji pod adresem: <http://een.ec.europa.eu/>.

<sup>22</sup> Europejska Agencja Zarządzania Innowacjami łączy kształcenie i badania w zakresie innowacji w małych i średnich przedsiębiorstwach: <https://www.improve-innovation.eu/home/>.

jako czynnik napędzający innowacje można również odzwierciedlić w strategiach inteligentnych specjalizacji regionów europejskich.

### 3.2.2. *Wzmacnianie zdolności europejskich MŚP w zakresie wykorzystywania projektowania jako strategicznego narzędzia przy tworzeniu produktów i usług o większej wartości dla ich klientów*

Projektowanie jest kluczowym czynnikiem napędzającym w tworzeniu nowych produktów i usług, które są atrakcyjne dla klientów i które mogą wyróżnić przedsiębiorstwo na tle konkurentów. Brak umiejętności zarządzania projektowaniem stanowi jednak istotną przeszkodę dla zwiększenia zakresu stosowania i włączenia projektowania przez przedsiębiorstwa europejskie. Przedsiębiorstwa czerpałyby korzyści z inwestycji w umiejętności zarządzania projektowaniem oraz z pracy kierowników, którzy dostrzegają strategiczne znaczenie takich inwestycji. Specjalistyczne wsparcie w zakresie innowacji dla projektowania strategicznego zostało przewidziane w ramach programu „Horyzont 2020” w części „Innowacje w MŚP”, natomiast wprowadzanie nowych produktów i usług na rynek będzie promowane za pośrednictwem programu COSME. Stosowanie projektowania w MŚP będzie wspierane w ramach projektów pilotażowych WORTH<sup>23</sup>. Ponadto działania podejmowane w ramach Europejskiego sojuszu sektora kreatywnego<sup>24</sup> zapewniają doświadczenie związane z „kuponami innowacyjności”, co pomaga w rozpowszechnianiu pomysłów wśród sektorów.

### 3.2.3. *Zacieśnianie współpracy między przedsiębiorstwami, które inwestują w projektowanie jako przewagę konkurencyjną*

Małym i średnim przedsiębiorstwom w całej Europie brakuje wiedzy na temat zarządzania projektowaniem i dostępnych narzędzi do włączania projektowania w ich codzienne procesy. Dlatego też konieczna jest intensywna współpraca i partnerskie uczenie się między przedsiębiorstwami, które inwestują w projektowanie jako przewagę konkurencyjną. W tym kontekście można wykorzystać doświadczenia związane z otwartym podejściem do innowacji, takie jak doświadczenia związane z otwartymi rynkami innowacji. Należy w pełni wykorzystać przewagę, jaką stwarzają istniejące sieci przedsiębiorstw i instrumenty na szczeblu UE, które wspierają tworzenie sieci kontaktów, takie jak europejskie platformy technologiczne<sup>25</sup>, „żywe laboratoria” oraz Europejska Sieć Przedsiębiorczości. Europejska platforma innowacji opartych na projektowaniu również przyczyni się do osiągnięcia tych celów. Ponadto rolę projektowania w nowych łańcuchach wartości w przemyśle można zwiększyć za pośrednictwem przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie w ramach części „Innowacje w MŚP” programu „Horyzont 2020”.

### 3.2.4. *Promowanie nowych strategii i praktyk współpracy w zakresie innowacji, które umożliwiają stosowanie nowych modeli biznesowych*

Internetowe modele usług wraz z zaawansowanymi technologiami produkcyjnymi stwarzają możliwości stosowania nowych rodzajów modeli biznesowych, w których na nowo tworzy się związek między projektantem, producentem i konsumentem oraz w których projektant pełni

<sup>23</sup> W programie prac na 2013 r. programu na rzecz przedsiębiorczości i innowacji (EIP) przewidziano 1 mln EUR na projekt pilotażowy WORTH (działanie ENT/CIP/13/B/N02C00). W ramach projektu WORTH wspierane będzie tworzenie partnerstw między MŚP i zawodowymi projektantami na rzecz opracowywania nowych produktów, procesów lub usług charakteryzujących się znacznymi walorami związanymi z projektowaniem.

<sup>24</sup> Europejski sojusz sektora kreatywnego (ECIA) działa na rzecz lepszej polityki i większego wsparcia działalności gospodarczej dla sektorów kreatywnych: <http://www.howtogrow.eu/ecia/>.

<sup>25</sup> Europejskie Platformy Technologiczne (ETP) są branżowymi forami zainteresowanych stron, których zadaniem jest określanie priorytetów badawczych w wielu obszarach technologicznych. Więcej informacji można znaleźć pod adresem: <http://cordis.europa.eu/technology-platforms/>.

zasadniczą rolę w dostarczaniu zindywidualizowanych rozwiązań. Metody współpracy, takie jak współprojektowanie, mogą zapewnić podstawę opracowywania nowych produktów i usług ukierunkowanych na potrzeby użytkownika. W ramach programu „Horyzont 2020” można uzyskać wsparcie na opracowywanie modeli biznesowych opartych na projektowaniu ze szczególnym uwzględnieniem działań w zakresie demonstracji, takich jak testowanie, tworzenie prototypu i projektowanie, jak również na testowanie w fazie pilotażowej innowacyjnych procesów, produktów i usług. Przewidziano również wsparcie na współtworzenie rozwiązań problemów społecznych.

### *3.2.5. Włączenie projektowania w prace badawczo-rozwojowe w celu lepszego wsparcia zastosowań komercyjnych i społecznych czerpiących korzyści z wyraźnego ukierunkowania na użytkownika*

Przełożenie inwestycji w badania i rozwój na użyteczne i atrakcyjne produkty i usługi jest wyzwaniem, któremu można sprostać z pomocą projektowania. Projektowanie jako innowacja ukierunkowana na użytkownika może zwiększyć potencjał rozwojowy i rynkowy pomysłów będących wynikiem badań i rozwoju. Wkład projektantów może polegać na przykład na komunikacji z użytkownikami, analizowaniu zastosowań i szybkim wykonywaniu prototypów. Udział projektantów w zespołach ds. badań, rozwoju i innowacji mógłby być promowany w ramach części „Innowacje w MŚP” programu „Horyzont 2020”, której celem jest lepsza komercjalizacja wyników badań w sektorze prywatnym.

### *3.2.6. Zbadanie konieczności aktualizacji ochrony praw własności intelektualnej w odniesieniu do projektowania*

Wydajne, skuteczne, przejrzyste i przyjazne dla użytkownika instrumenty prawne w zakresie ochrony projektowania w Europie są niezbędne dla przedsiębiorstw, ponieważ stanowią zachętę do inwestycji w projektowanie. Komisja wezwała do oceny funkcjonowania obecnych systemów ochrony wzorów przemysłowych w Europie<sup>26</sup>, zarówno na szczeblu krajowym, jak i unijnym. Poza analizami prawnymi ocena ta zapewni ekonomiczny przegląd praw własności intelektualnej związanych z projektowaniem w przedsiębiorstwach europejskich oraz ich wkład w gospodarkę.

## **3.3. Promowanie uznania projektowania za czynnik napędzający odnowę w sektorze publicznym**

*Trudna sytuacja w zakresie finansów publicznych stała się bodźcem do szybszej modernizacji administracji publicznej. Komisja uważa sprzyjanie stworzeniu przyjaznych dla użytkownika procedur dotyczących usługodawców i odbiorców usług za jeden z czynników szczególnie przyczyniających się do wzrostu.*

(Roczna analiza wzrostu na 2013 r.)<sup>27</sup>

### *3.3.1. Rozwijanie zdolności administratorów sektora publicznego do stosowania metod projektowania i do efektywnego udzielania zamówień publicznych na projektowanie*

Modernizacja administracji publicznej wymaga poprawy planowania i wdrażania strategii w wymiarze strategicznym<sup>28</sup>. Obecnie w europejskim sektorze publicznym brakuje w znacznej mierze umiejętności i zdolności do korzystania z projektowania przy podejmowaniu działań w odpowiedzi na potrzebę odnowy. Można zwiększyć wykorzystanie projektowania i

<sup>26</sup> Ekonomiczny przegląd wzorów przemysłowych w Europie, zaproszenie do składania ofert MARKT/2013/064/D.

<sup>27</sup> Roczna analiza wzrostu na 2013 r., komunikat Komisji, COM(2012) 750.

<sup>28</sup> Europejski semestr 2013: zalecenia dla poszczególnych krajów. Jak wyprowadzić Europę z kryzysu, COM(2013) 350.

projektantów w sektorze publicznym na przykład poprzez opracowanie materiałów pomocniczych i zestawów narzędzi oraz poprzez organizowanie szkoleń dla administratorów sektora publicznego. Działania takie mogłyby się znacząco przyczynić do modernizacji sektora publicznego, w tym do zwiększenia liczby udzielanych zamówień publicznych na innowacyjne rozwiązania. Do osiągnięcia tych celów przyczynia się już działający projekt Europejskie Centrum Zarządzania Projektowaniem (European House of Design Management)<sup>29</sup>, finansowany w ramach programu na rzecz konkurencyjności i innowacji.

### *3.3.2. Intensyfikacja badań i rozwoju innowacji opartych na projektowaniu na potrzeby wydajnych i przyjaznych dla użytkownika usług publicznych*

Pobudzanie wzrostu wymaga użytecznych, pożądaných, przystępnych i dostępnych usług publicznych. Połączenie pobudzania wzrostu z zapotrzebowaniem na większą efektywność i wydajność jest wyzwaniem, które wymaga nowych, innowacyjnych praktyk i środków. Metody projektowania usług mogą zwiększyć wydajność w sektorze publicznym, a zarazem utrzymać lub poprawić jakość doświadczeń użytkowników. Zastosowanie podejścia projektowego do modernizacji sektora publicznego wymaga badań, testów oraz dowodów nowych form innowacji opartych na projektowaniu. Jednym z celów programu „Horyzont 2020” jest propagowanie innowacji w celu wspierania efektywnych i otwartych usług publicznych przyjaznych dla użytkownika. W programie przewidziano również multidyscyplinarne badania dotyczące skonfigurowania usług publicznych pod kątem potrzeb obywateli oraz innowacji napędzanych przez użytkowników.

### *3.3.3. Promowanie partnerskiego uczenia się oraz współpracy między podmiotami sektora publicznego poszukującymi rozwiązań opartych na projektowaniu*

W okresie ograniczeń budżetowych rządy poszukują sposobów na zapewnienie większej wartości niższym kosztem. Można wskazać szereg przykładów udanych rozwiązań opartych na projektowaniu, jednak sektor publiczny jest zainteresowany poznaniem kolejnych. Wsparcie udzielane w ramach europejskiej platformy innowacji opartych na projektowaniu obejmuje partnerskie uczenie się, współpracę i otwarte innowacje wśród zainteresowanych stron. Ponadto do osiągnięcia tego celu przyczynia się już działająca platforma SEE finansowana w ramach programu na rzecz konkurencyjności i innowacji.

## **4. MONITOROWANIE I WSPARCIE W ZAKRESIE WDRAŻANIA**

Przedmiotowy plan działania jest jednym z kroków w długotrwałych wysiłkach na rzecz podkreślenia znaczenia projektowania w polityce innowacyjności, która jest jednym z celów Unii innowacji w ramach strategii „Europa 2020” na rzecz wzrostu gospodarczego i zatrudnienia. W ramach europejskiej platformy innowacji opartych na projektowaniu<sup>30</sup> i innych wydarzeń prowadzony będzie ciągły dialog z zainteresowanymi stronami z przedsiębiorstw europejskich, rządów krajowych i regionalnych, środowiska akademickiego i społeczności zawodowych projektantów. Postępy we wdrażaniu planu działania będą monitorowane przez tę samą grupę urzędników Komisji, która będzie nadzorowała wdrażanie europejskiej platformy innowacji opartych na projektowaniu.

<sup>29</sup> EHDM jest jednym z sześciu projektów europejskiej inicjatywy na rzecz innowacji opartych na projektowaniu. Zob. przypis 15.

<sup>30</sup> W programie prac na 2013 r. program na rzecz przedsiębiorczości i innowacji (EIP) przewidziano 2,85 mln EUR współfinansowania unijnego na projekt wdrażający europejską platformę innowacji opartych na projektowaniu (działanie ENT/CIP/13/CN05S00).

Europejska platforma innowacji opartych na projektowaniu stanowi projekt w ramach planu działania na rzecz innowacji opartych na finansowaniu, współfinansowanego z programu na rzecz przedsiębiorczości i innowacji. Projekt ten zapewni internetową platformę na rzecz współpracy i wymiany informacji, jak również podejmowania innych działań służących promowaniu uznawania projektowania za czynnik napędzający innowacje. Platforma będzie uzupełnieniem istniejących struktur i sieci współpracy funkcjonujących w powiązanych obszarach oraz wypracowane zostaną synergia między tymi elementami.

Funkcjonuje już sześć projektów współfinansowanych przez UE, które promują innowacje oparte na projektowaniu w strategicznych obszarach planu działania. Projekty te są finansowane w ramach programu na rzecz konkurencyjności i innowacji i dotyczą europejskiej inicjatywy na rzecz innowacji opartych na projektowaniu, która przyczynia się do wykorzystywania projektowania jako narzędzia innowacji ukierunkowanych na użytkownika<sup>31</sup>. Łącznie istnieje 46 organizacji z 19 państw członkowskich reprezentowanych w sześciu konsorcjach wdrażających projekty. Sześć projektów, o których mowa, to:

€Design — Pomiar wartości projektowania

- opracowanie pomiaru projektowania jako czynnika ekonomicznego w tworzeniu wartości;

Platforma SEE: Wymiana doświadczeń Europy — Projektowanie w polityce innowacyjności

- włączenie projektowania w politykę innowacyjności poprzez wymianę najlepszych praktyk;

IDeALL — Włączanie projektowania dla wszystkich do „żywych laboratoriów”

- łączenie projektantów i innowacyjnych ekosystemów w celu zwiększenia konkurencyjności przedsiębiorstw;

DeEP — Projektowanie w polityce europejskiej

- wskaźniki oceny umożliwiające zrozumienie wpływu polityki innowacyjności opartej na projektowaniu;

EHDM — Europejskie Centrum Zarządzania Projektowaniem

- zwiększanie kompetencji sektora publicznego w zakresie zarządzania projektowaniem;

REDI: Kiedy regiony wspierają przedsiębiorców i projektantów w innowacyjnych działaniach

- stymulowanie innowacji poprzez projektowanie w regionalnych ekosystemach innowacji.

Pomyślna realizacja tych projektów zagwarantuje szybkie rozpoczęcie wdrażania niniejszego planu działania.

---

<sup>31</sup> Istnieje sześć projektów europejskiej inicjatywy na rzecz innowacji opartych na projektowaniu finansowanych za pośrednictwem programu na rzecz konkurencyjności i innowacji na lata 2011 i 2012. Więcej informacji można znaleźć pod adresem: [http://ec.europa.eu/enterprise/policies/innovation/policy/design-creativity/index\\_en.htm](http://ec.europa.eu/enterprise/policies/innovation/policy/design-creativity/index_en.htm).

Wyłączenie odpowiedzialności: niniejszy dokument jest dokumentem roboczym służb Komisji Europejskiej opracowanym do celów informacyjnych. Nie przedstawia on oficjalnego stanowiska Komisji w omawianej kwestii ani nie zapowiada takiego stanowiska.